

JAK WSPIERAĆ ROZWÓJ PRZEDSZKOLAKA?

Teresa Szczepańska
Przedszkole „Moja Ekolandia”
15.09.2021 r.

ZAKRES TEMATYKI

- ❖ **Etapy rozwojowe dzieci przedszkolnych 2-3 letnich**
- ❖ **Postawy rodziców a cechy zachowań dziecka**
- ❖ **Znaczenie wspierania rozwoju dziecka**

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 2-3 LATKI

- **Rozwój fizyczny dzieci:**
 - każda nowa umiejętność, którą zdobywają jest efektem bliskości rodzica z dzieckiem
 - przemieszczają się, są niezależne, poszukują towarzystwa
 - czynności dnia codziennego nie nastroczają już zbyt dużych trudności
 - męczy je jednostajna pozycja, monotony i dłużej trwający spacer
 - biegają, skaczą, chodzą na palcach, wspinają się w górę
 - swobodnie bazgrzą, przeważnie rysują głowonogi
 - potrafią narysować koło, krzyż i szyny

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 2-3 LATKI

○ Rozwój społeczny dziecka:

- niezależne, poszukują towarzystwa
- powoli współpracują z dorosłymi
- z łatwością naśladują czynności, gesty, mimikę ludzi, z którymi spędzają najwięcej czasu
- mają chęć zbadania innego dziecka poprzez dotyk, choć nie zawsze delikatny
- na tym etapie rozwoju dzieci najczęściej bawią się obok siebie niż ze sobą
- zerkają od czasu do czasu na „towarzysza zabawy” i nieświadomie zabierają im zabawki

CHARAKTERYSTYCZNE SPOSOBY ROZŁADOWYWANIA NAPIĘĆ EMOCJONALNYCH DZIECKA 2-3-LETNIEGO

- Dziecko przejawia charakterystyczne dla siebie sposoby rozładowywania napięcia:
 - ssanie kciuka, często związane z dodatkowym przedmiotem, /np. w drugiej ręce trzyma kocyk sweterek, przedmiot/
 - może spacerować w nocy podczas snu
 - w wieku 3 i pół roku wzmaga się częstotliwość rozładowywania napięcia emocjonalnego: ssanie palca, plucie, silne jękanie się,
 - dłubanie w nosie, obgryzanie paznokci
 - drżenie rąk, potykanie się i przewracanie, płaczliwość

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 2-3 LATKI

o Emocje i funkcjonowanie dzieci w grupie:

- kierują się w swoim działaniu głównie **emocjami**
- przechodzą ze **śmiechu w płacz i odwrotnie**
- łatwo ulegają sugestiom innych
- oprócz słowa „**nie**” zaczyna być coraz bardziej uległe, mówiąc „**tak**”
- okresem **nadmiernych lęków**: nocnych, lęków przed zwierzętami, przed niektórymi ludźmi - spowodowanych rozwojem wyobraźni
- lubi być w centrum uwagi, „wygłupiać się i popisywać” zyskując zainteresowanie
- **lubi posiadać własne rzeczy (plac zabaw)**

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 2-3 LATKI

- **Dzieci po pewnym czasie przebywania w przedszkolu:**
 - rzadko płaczą po rozstaniu się z rodzicami
 - dość szybko uczą się zasad obowiązujących w przedszkolu
 - **mają kłopoty z dzieleniem się**
 - są niecierpliwe, czasem płaczą lub złością się przy trudnościach
 - poznają takie uczucia jak zazdrość, gniew albo duma
 - **zdarza im się wybuchnąć - może wtedy uderzyć, ugryźć czy zniszczyć zabawkę**

MAMO, TATO !!!

- dziecko 3 – letnie jest już „**duże i samodzielne!!!**”
- **potrzebuje odpowiednio zbilansowanego żywienia,**
- trzylatek nawet **6 razy więcej** składników odżywczych niż dorosły!!!
- komponowana w tym czasie dieta **powinna dostarczać mu wszystkich niezbędnych składników odżywczych**
- **Neofobia żywieniowa**

Postawy Rodziców a cechy zachowań Dziecka

*Na podst. prac
Leo Kanner, Anny Roe i Marii Ziemskiej*

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

Postawy niewłaściwe to:

1. **Postawa unikająca**
2. **Postawa odtrącająca**
3. **Postawa zbyt wymagająca**
4. **Postawa nadmiernie chroniąca**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

1. **Postawa unikająca** - charakteryzuje ją nadmierny dystans uczuciowy rodziców wobec dziecka

- dziecko → obowiązek , ciężar emocjonalny, organizacyjny jak i finansowy
- rodzic nie specjalnie lubi przebywać ze swoim dzieckiem, stale krytykuje je i wytyka mu błędy
- kieruje nim stosując rozkazy, surowe kary i konsekwencje niedociągnięć

Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?

- agresję, gniew, kłótniwość, stosowanie kłamstwa jako metody na przetrwanie
- bywa aspołeczne, nie chce się angażować w zajęcia grupowe, zdarzają się też zachowania nerwicowe
- trudności w przystosowaniu się do różnych sytuacji, **bezradność, brak kreatywnego rozwiązywania problemów**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

2. **Postawa odtrącająca** - charakteryzuje ją nadmierny dystans uczuciowy rodziców wobec dziecka

- rodzice wyluzowani i pozornie liberalni, czasami wręcz obojętni
- **kontakt z dzieckiem - luźny, ograniczony do minimum**
- pozostawia je bez pomocy, nie bierze udziału w jego zabawach, pracach domowych i przyjemnościach
- **w relacjach brak spontaniczności i serdeczności**

○ **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- **nastawione jest na bycie w wiecznej opozycji**
- **bywa nieufne, bojaźliwe i łatwo popada w konflikt z rówieśnikami, z rodzicami ma także trudności z koncentracją i częste problemy w nauce**
- **często brakuje dziecku wytrwałości w dążeniu do celu, szybko się zniechęca**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

3. Postawa zbyt wymagająca - nadmierne skoncentrowanie się na dziecku oraz dominacja w postępowaniu wobec dziecka

- rodzice stawiają dziecku **wygórowane wymagania**
- rodzice krytykują go lub dopingują, zmuszając do wysiłku ponad możliwości
- w ich rozumieniu, starają się "**ciągnąć dziecko**" w górę, motywować do lepszej pracy i szybszego rozwoju

○ **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- **bunt i protest, brak wiary we własne siły**
- **niepewność i lękliwość, cierpi wręcz z powodu obsesji**
- **zdarza się także przewrażliwienie, uległość, nadpobudliwość, trudności z koncentracją**
- **dziecko ma poczucie traktowania z pozycji siły, bez poszanowania jego indywidualności.**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

4. **Postawa nadmiernie chroniąca** – nadmierne skoncentrowanie się na dziecku, ale z cechami uległości wobec niego

- pierwsze kroki malucha są dla nich dramatem
- **ustrzeżenie malucha przed samodzielnością, która w ich rozumieniu oznacza niebezpieczeństwa**
- chronią je przed wysiłkiem, pracą i odpowiedzialnością ustawicznie pobłażają - tworzą cieplarniane warunki rozwoju.

○ **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- **bierność, nastawienie na branie a nie dawanie, infantylne, bez inicjatywy**
- zdarza się, że ta postawa rodziców powoduje zachowania odwrotne: dziecko robi się **zarozumiałe, egoistyczne, awanturnicze, zuchwałe i samolubne**
- u dzieci niemal zawsze występuje **opóźnienie dojrzałości emocjonalnej i społecznej!!!!!!!!**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

Postawy **właściwe to:**

1. Akceptacja dziecka
2. Współdziałanie z dzieckiem
3. Rozumnej swobody
4. Uznawanie praw dziecka w rodzinie

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

5. Postawa akceptacji dziecka - czyli przyjmowanie go takim jakie ono jest

- rodzice przyjmują potomka ze wszystkimi jego słabościami, śmiesznościami, atutami.
- **mama i tata chwalą dziecko, gdy jest powód, a gdy jest potrzeba - upominają je, ale nie potępiają jego osoby**
- poznają jego potrzeby i mądrze zaspokajają je

o **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- poczucie bezpieczeństwa - odważne
- **dziecko rośnie wesołe, przyjacielskie, współczujące, pogodne, miłe, otwarte, empatyczne**
- postawa sprzyja również kształtowaniu się zdolności do nawiązywania trwałych więzi emocjonalnych.

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

6. Postawa współdziałania z dzieckiem - angażowanie się dla dziecka, ale i dziecka w zajęcia i sprawy dotyczące domu i rodziców

- dziecko uczestniczy w życiu rodzinnym, w pracach domowych i rozrywkach
- rodzice tacy mają tendencję do **"wydorostłania" malucha** - wprowadzania go w takie sfery życia, które nie są jeszcze dla niego odpowiednie

o Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?

- dziecko staje się ufne wobec rodziców, zwraca się do nich po radę i pomoc w momentach trudnych
- **wierzy we własne siły, jest wytrwałe, zadowolone z własnej pracy**
- zdolne do współdziałania i podejmowania zobowiązań
- **zdarza się, że dzieci takie, uczestniczące w świecie dorosłych, bywają zarozumiałe i przemyślane, nad wiek "przeintelektualizowane", przekonane o tym że "one już mogą, rozumieją"**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

7. Postawa zapewnienia dziecku rozumnej swobody – adekwatnej do wieku

- rodzice stwarzają okazję do zaspokojenia dziecięcej potrzeby aktywności i samodzielności
- swoboda aktywności rozwija pomysłowość, oryginalność
- wspólnie z dzieckiem rozwiązują problemy, planują

o Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?

- zdolne do kontaktów zarówno z dorosłymi jak i z rówieśnikami
- staje się uspołecznione i rozsądne, bo zna konsekwencje swoich zachowań
- ma dużą łatwość w dostosowywaniu się do różnych sytuacji, umie pokonywać przeszkody, jest pomysłowe
- często ma tendencję do przewodzenia grupie w sytuacjach kryzysowych, umie szukać samodzielnych rozwiązań w sytuacjach niestandardowych

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

8. Postawa uznająca równe prawa dziecka

- rodzice unikają dyscypliny i rygoru
- oczekują od dziecka dojrzałego zachowania i zawsze są gotowi mu pomóc (rower)
- przejawiają szacunek dla jego indywidualności
- umieją być przyjacielem dziecka, poważnie traktując jego wszystkie przeżycia, jak innych dorosłych członków rodziny

- **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**
 - rozwija **lojalność, solidarność** z innymi członkami rodziny
 - pobudza do przejawiania własnej inicjatywy
 - **dziecko ma poczucie uznania i szacunku - czuje się ważne**
 - szybko staje się gotowe do podejmowania odpowiedzialnych zadań, doprowadza podjęte działania do końca.

PODSUMUJMY

**WŁAŚCIWE POSTAWY
WYCHOWAWCZE
to Dziecko**

**przyjacielskie, współczujące, pogodne,
odważne, wytrwałe, zadowolone z własnej
pracy, mające wysoką samoocenę!!!!**

**zdolne do współdziałania, nawiązywania
kontaktów, podejmowania prób
pokonywania przeszkód, rozwiązywania
konfliktów !!!**

**WYCHOWANIE
TO PRZYKŁAD I MIŁOŚĆ,
NIC WIĘCEJ!!!**

Fryderyk Froebel
(1782-1852)

**Znaczenie
wczesnego wspierania
rozwoju dziecka
dla jego funkcjonowania
„w życiu”**

CO WIĘC ROBIĆ - BY WSPIERAĆ ROZWÓJ DZIECKA?

Spójrz na dziecko w tym okresie życia jak na odkrywcę – spędzaj z nim czas !

„Rozmawiaj” ze swoim dzieckiem – komentuj to, co akurat robi, wyrażaj swoje zadowolenie, pokazuj mu różne rzeczy i opowiadaj o nich

Wyznaczaj dziecku **granice i jasne zasady**, wyjaśnij skutki ich nieprzestrzegania, bądź konsekwentny w przypadku ich łamania - wielokrotne i cierpliwe tłumaczenie

Pozwól na pokonywanie przeszkód - wdrapywanie się na duże kamienie, ławki ; niech to będzie ich duma i radość

CO WIĘC ROBIĆ - BY WSPIERAĆ ROZWÓJ DZIECKA?

Umożliwaj dziecku towarzyszenie i angażowanie się w codziennych zajęciach – inwestycja w samodzielność!!

Pomóż dziecku w nauczaniu się: panowania nad emocjami i kontrolowania własnego zachowania

Samokontrola emocjonalna dziecka dzięki - cierpliwości, obecności, bliskości dorosłego, jego życzliwości, zrozumieniu trudności dziecka

Zadbaj o spójne oddziaływanie wszystkich osób zajmujących się dzieckiem

CO WIĘC ROBIĆ - BY WSPIERAĆ ROZWÓJ DZIECKA?

Nie zadawaj zbyt wielu pytań, nie spiesz się z daniem odpowiedzi i gotowym rozwiązaniem!!!

Dbaj o to, by rozwijać zainteresowania dziecka, ale nie proponuj mu zbyt dużej ilości zajęć dodatkowych

Zdiagnozuj pierwsze symptomy zapowiadających się trudności!!!!

CO TO ZNACZY WSPIERAĆ ROZWÓJ DZIECKA!

obserwacja

**wymiana
spostrzeżeń**

wsparcie

**diagnoza +
akceptacja**

**specjalistyczna
pomoc**

WSPÓŁPRACA Z NAUCZYCIELEM W PRZEDSZKOLU

Efektywna komunikacja

- AKTYWNE SŁUCHANIE
- SZACUNEK
- EMPATIA

NIE SPRZYJA WSPIERANIU ROZWOJU DZIECKA!

niecierpliwość

**przesadna
troskliwość**

Brak samodzielności = kłopoty

pośpiech

zbytńia nerwowość

**„Dzieci i zegarki nie mogą być
stale nakręcane,
trzeba im też dać
czas na chodzenie”.**

/Jean Paul/

LITERATURA

- I. Panuszewska: Kształtowanie typów i cech osobowości dzieci w wieku przedszkolnym „Edukacja i Dialog” 2005,
- D. Chrzanowska, L. Dzieniszewska-Klepacka, R. Kurniewicz-Witczakowa, S. Witkowska: Dziecko w wieku przedszkolnym. Warszawa 1978,
- B. Smykowski: Wiek przedszkolny. Jak rozpoznać potencjał dziecka? W: A. I. Brzezińska: Psychologiczne portrety człowieka. Gdańsk 2005,
- M. Żebrowska: Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży. Warszawa 1986,
- Podstawy pedagogiki przedszkolnej (red.) M. Kwiatkowska. Warszawa 1985,
- A. I. Brzezińska, M. Czub, K. Potrowski, Małe dziecko (2.–3. rok życia) Jak jest? Jak możemy wspierać jego rozwój?

